BHAVAVEENA
Vol. 18, Issue. 5, May 2021
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావ వీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

Contents (విషయ సూచిక)

1.	'ఈ' కథా సాహిత్యంలో వ్యంగ్యం	- ఆచార్య కొలకలూరి మధుజ్యోతి	5
2.	సమకాలీన తెలుగు కథనాలు : హక్కుల చర్చ	- డా॥. వెంకటరామయ్య గంపా	9
3.	రాయలసీమ కథ - బహుజన జీవన చిత్రణ	- బాలాంజనేయులు	14
4.	తెలంగాణ జాతరల్లో - జానపదుల విశ్వాసాలు ఆచారాలు	- సి.హెచ్.నాగలక్ష్మి	21
5.	జానపద వాద్యాలు	- డా॥. చింతల రాకేష్ భవాని	27
6.	గుమ్మన్నగారి లక్ష్మీనరసింహశర్మ అవధాన ప్రతిభ	- డా॥. బోయిన్‌పల్లి ప్రభాకర్	31
7.	అరిషడ్వర్గము - వేమన పద్యాలు	- డా॥. సి. నర్సింహులు	37
8.	భారతీయేతర జానపద గాథలు - మానవజీవితం	- డా॥. శిరీష ఈడ్పుగంటి	40
9.	కోవిడ్ కాలంలో సినిమా థియేటర్లపై ప్లాట్ఫారమ్ల ప్రభావం	- డా॥.కృష్ణశంకర్ కుసుమ, దీపికా దాకె & - ప్రణవి దాకె	46
10.	మహిళలపై హింస నిర్మూలనకు ... చట్టాలు	- డా॥. ఎమ్. నాగేశ్వర రావు & - డా॥. ప్రవీణ్ కుమార్	54
11.	తెలుగు జానపద సాహిత్యంలో అద్దంకి దావీదు ఉయ్యాల పాటలు	- డా॥. మార్క్ పొలొనియాస్	59
12.	సీమ రైతుల వేదన వినిపించిన 'రాయలసీమ రైతు'	- డా॥. ఎన్. ఈశ్వరరెడ్డి	63
13.	తెలుగు కథా వికాసంలో తెలంగాణ ప్రాంత కథకులు	- డా॥. పడాల జగన్నాథరావు	71
14.	భావకవితా చంద్రుడు బసవరాజు	- డా॥. పి. విజయకుమార్	75
15.	మరుగునపడిన కవి మన్నెం రాములు	- పెబ్బేటి మల్లికార్జున్	79
16.	స్త్రీత్వ వేదనలో 'జ్వలిత కౌసల్య'	-డా॥. వి. త్రివేణి	81
17.	కరోనా కరాళ నృత్యాన్ని ఆవిష్కరిస్తున్న కవిత్వం	-డా॥. వై. సుభాషిణి	89
18.	తల్లిదండ్రులు మరియు వయోవృద్ధుల సంక్షేమ చట్టం	-డా॥. పి.కె.వి.యస్. రామారావు	96
19.	తెలుగు సాహిత్య విమర్శ : రాయలసీమ దోహదం	-డా॥. పల్లా కృష్ణ	98
20.	బాంధవ్యాలు నవలలోని - కుటుంబ సంబంధాలు	- ఏరుకొండ శ్యాంప్రసాద్	103
21.	చంద్రికా పరిణయం - శబ్దాలంకారాలు	- జి.వి. సుజాత	106
22.	తెలుగు సాహిత్యంలో బహుజన కథలు - వైవిధ్యం	- జన్ను అశోక్	110
23.	యశోదారెడ్డి ధర్మశాల కథలు - ఇదివృత్త వైవిధ్యం	- కె. నవీనారాణి	113
24.	వలసపాలనలో జమిందారీలు - రైతాంగ పోరాట చరిత్ర	- డా॥. కె. శ్రీదేవి & చంద్రబాబు	119
25.	విద్యార్థుల్లో నైతిక విలువలు	- కాపర్తి స్వరాజ్యం	123
26.	తెలుగు సినిమా చరిత్ర సామాజిక దృక్పథం	- బి. క్యాథరీన	128
27.	ద్విపదకు కావ్య పురాణ గౌరవాన్ని కలిగించిన పాల్కురికి	- ఆర్. రమాదేవి	134
28.	వడ్డేపల్లి సోదరుల జీవితం సాహిత్యం	- శనిగరంకిషన్	139
29.	జాషువా - దళిత కవి కోకిల నవయుగ కవి చక్రవర్తి	- సూరేపల్లి పద్మావతి	142
30.	కాళోజీ కవితాత్మ	- డా॥. పి. విశ్వ ప్రసాదు	148
31.	గురజాడ రచనలు - సామాజిక జీవిన చిత్రణ	- డా॥ బూసి వెంకటస్వామి	153
32.	Comparative Study on the Indian and American....	- Dr. Kotaiah Veturi	156
33.	Analysis on Water Management in Central ...	- Dr. Battu Kiritam	163

BHAVAVEENA
Vol. 18, Issue. 5, May 2021
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావ వీణ
UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

తెలుగు సాహిత్య విమర్శ : రాయలసీమ దోహదం రాచమల్లు రామచంద్రారెడ్డి

-డా. పల్లె కృష్ణ తెలుగు అధ్యాపకులు, సి.ఎస్.ఎస్.ఆర్ & ఎస్.ఆర్.ఆర్.యం. డిగ్రీ & పి.జి. కళాశాల, కమలాపురం, కడప జిల్లా.

ఆధునిక యుగంలో తెలుగు సాహిత్యంలో వైవిధ్యం ఎక్కువగా కన్పిస్తుంది. ఈ వైవిధ్యం ఎన్నో ప్రక్రియలకు, మరెన్నో ధోరణులకు మూలమైంది. అటువంటి ఆధునిక ప్రక్రియలలో విమర్శ ఒకటి. కప్పిచెప్పేది కవిత్వమైతే, విప్పి చెప్పేది 'విమర్శ' అని పెద్దల ఉవాచ. ఆధునిక తెలుగు సాహిత్యంలో విమర్శ బహుళ ప్రచారం పొంది సాహితీ ప్రియులందరికీ చేరువైంది. తెలుగు సాహిత్య విమర్శ క్రీ.శ.19వ శతాబ్ది ద్వితీయార్థంలోనే పురుడు పోసుకుంది. నవ్యాంధ్రవాఙ్మయ నిర్మాతగా ఆంధ్ర వాఙ్మయ చరిత్రలో అగ్రస్థానం అలంకరించిన కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారి 'విగ్రహతంత్ర విమర్శనము' 1876లో 'వివేకవర్ధని' పత్రికయందు వెలువడడంతో ఆధునిక తెలుగు సాహిత్య విమర్శ ప్రారంభమైంది. కనుక తెలుగు సాహితీ సుక్షేత్రంనందు విమర్శనా స్రవంతిని అవతరింపచేసిన ఘనత ఆయనకే దక్కుతుంది. అయితే ప్రాచీనాంధ్ర వాఙ్మయంలో 'విమర్శ' తెలుగులో లేదా? అంటే ఉందనే చెప్పాలి. కవులు తమ కావ్యాల్లో 'సుకవిస్తుతి', 'కుకవినింద'ల రూపంలో కావ్య, కవిత్వ చర్చల, వ్యాఖ్యాన రూపంగానో చేయడం కన్పిస్తుంది. అయితే అది ఒక ప్రత్యేక ప్రక్రియగా అవతరించింది మాత్రం ఆధునిక కాలంలోనే. కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారితో ప్రారంభమైన ఆధునిక తెలుగు సాహిత్య విమర్శ 'కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి'గారి 1914'కవిత్వతత్త్వ విచారము' ద్వారా ఒక స్వరూపాన్ని సంతరించుకుని, కట్టమంచివారి 1939 'వ్యాసమంజరి', 'పంచమి' వంటి సాహిత్య విమర్శల ద్వారా తెలుగు సాహిత్య విమర్శ వికాసం చెందింది.

రాయలసీమలో ఆధునిక తెలుగు సాహిత్య విమర్శ 'కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి'గారితో మొదలై రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణ శర్మ, ఆర్.యస్.సుదర్శనం, సర్దేశాయి తిరుమలరావు, పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులు, రాచమల్లు రామచంద్రారెడ్డి, వల్లంపాటి వెంకటసుబ్బయ్య వంటివారితో తెలుగు సాహితీ విమర్శనాలోకానికి తనదైన ముద్రను బలంగానే వేసింది. ఈనాడు కూడా ఎందరో విమర్శకులు ఆధునిక భావజాలంతో విస్తృతంగా విమర్శ రంగంలోకి ప్రవేశిస్తూ రాయలసీమ సాహితీ విమర్శను పరిపుష్టం చేస్తున్నారు. అలాంటి విమర్శకులలో రాయలసీమలో ఆధునిక తెలుగు సాహిత్య విమర్శలో తనదైన ముద్రవేసుకున్న ధీశాలి రా.రా.

కడప జిల్లా తెలుగు సాహిత్య విమర్శలో శ్రీ.శ్రీగారితో క్రూరుడైన విమర్శకుడిగా పేరొంది, మార్క్సిస్ట్ సాహిత్య విమర్శకు ఒక నిర్దిష్టమైన స్వరూపాన్ని అందించిన మహనీయుడు 'రా.రా.'గా ప్రసిద్ధిగాంచిన వారు 'రాచమల్లు రామచంద్రారెడ్డి'గారు. నిర్మొహమాటంగా, నిరలంకారికంగా విమర్శ చేయడం ఆయనలోని ప్రత్యేక శైలికి నిదర్శనం. నిజాయితీ కలిగిన విమర్శకుడిగా స్పష్టమైన సామాజిక సాహిత్య దృక్పథంతో మార్క్సిస్ట్ భావజాలంతో 1960 నుండి రెండు దశాబ్దాలకాలం తెలుగు సాహిత్య విమర్శను మంచి వాతావరణంలో ప్రయణింపచేసిన ఘనకీర్తి 'రాచమల్లు రామచంద్రా రెడ్డి'గారికే దక్కుతుంది. భౌతికవాద ప్రాపంచిక దృక్పథం కలిగిన ప్రగతిశీల రచయితగా, విమర్శకులుగా వీరు పేరు పొందినారు.

రా.రా. జీవితం :

రా.రా. 28-02-1922 కడప జిల్లా పులివెందుల తాలూకా పైడిపాళెం గ్రామంలో ఆది లక్షుమ్మ, బయపురెడ్డిగార్లకు జన్మించారు. ఇంజనీరింగ్ చదువుతూ

మధ్యలోనే స్వస్తి చెప్పి సాహిత్యరంగంలోకి ప్రవేశించారు రాచమల్లు రామచంద్రారెడ్డిగారు. వీరి భార్య పేరు రామలక్షుమ్మ, సంతానం అశోక్, జయంతి, మధువర్దన్. వీరు 1959-63 వరకు కడప జిల్లా రాజకీయ సాంస్కృతిక పక్ష పత్రిక 'సవ్యసాచికి' సంపాదకత్వం వహించారు. 1964 జనవరి నుండి జూన్ దాకా ఆరు నెలలు విశాలాంధ్రలో పనిచేశారు.1968-69 వరకు సాహిత్య త్రైమాసిక 'సంవేదనకు' సంపాదకత్వం వహించారు. 1969-75 వరకు మాస్కో ప్రగతి ప్రచురణాలయంలో అనువాదకులుగా పనిచేశారు.1977-79 వరకు ఈనాడు దినపత్రికలోనూ పనిచేయడం జరిగింది. 24-11-1988వ సంవత్సరం హైదరాబాదులో స్వర్గస్తులైనారు రా.రా.గారు.

రా.రా. - రచనలు :

చంద్రమండలం శశిరేఖ (బాల సాహిత్యం), విక్రమార్కుని విడ్డూరం (బాల సాహిత్యం), అన్నం పెట్టని చదువు (బాలల నాటిక), పద్మవ్యూహం (నాటిక), సమాజ వికాసం (ప్రహసనం), అలసిన గుండెలు (కథల సంపుటి), కావ్య చిత్ర (పెద్ద కథ), సారస్వత వివేచన (సాహిత్య విమర్శ), వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యమూ-సమాజ శ్రేయస్సు (వ్యాసాలు), రా.రా. లేఖలు (మిత్రులకు సాహిత్యంపై రాసిన జాబులు), అనువాద సమస్యలు (అనువాద కళపై వ్యాసాలు) వంటి రచనలు చేశారు. సాహిత్య అకాడెమీ ద్వారా ఈ పుస్తకం 'అనువాద్ సిద్ధాంత్' పేరుతో హిందీలోకి డా. జె.ఎల్. రెడ్డిగారు అనువదించారు. రా.రా. అనువాద గ్రంథం ఈ విధంగా జాతీయ స్థాయిలో ప్రశంసలందుకుంది.

రా.రా. పై మార్క్సిజం ప్రభావం :

మార్క్స్ గతితార్కిక భౌతికవాదానికి మూడు సూత్రాలను ప్రతిపాదించాడు.

1. పరస్పర విరుద్ధ శక్తుల మధ్య సంఘర్షణ, 2. విరోధ వైరుధ్య సూత్రం, 3. పరిమాణము గుణముగా మారు పద్ధతి.

ఈ మూడు సూత్రాలు కలసి గతితార్కిక భౌతికవాదం ఏర్పడినది. ఈ వాదానికి వర్గకలహ సిద్ధాంతం గుండెకాయ వంటిది. మానవ జాతి చరిత్ర ఈ సిద్ధాంతముల సరికొత్త వెలుగులో పరిశీలించడం మొదలైంది. 1935 నాటికే భారత దేశంలోని మేధావులు, రచయితలు కొందరు మార్క్సిస్ట్ దృక్పథం చేత ప్రభావితులైనట్లు తెలుస్తున్నది. ఇదే సంవత్సరం అఖిల భారతాభ్యుదయ రచయితల సంఘం ఏర్పడడం, 1936 ప్రథమ మహాసభ మున్షీ ప్రేమ్‌చంద్ అధ్యక్షతన జరగడం, ఆయన ఉపన్యసిస్తూ "విశ్వజనీన దృష్టిగల రచయిత పెట్టుబడిదారీ విధానమును, సామ్రాజ్యవాద ధోరణిని సహింపలేడనీ, రచయిత కర్తవ్యం వినోద విలాసములను చిత్రించుట కానే కాదని, ప్రస్తుత సమాజమును దివిటీ పట్టి నడిపించుటయే రచయిత ధ్యేయమని ఎలుగెత్తిచాటినాడు."

మార్క్సిజం సిద్ధాంతాలను బాగా అర్థం చేసుకున్న మహనీయుడు రా.రా. అందుకే "సమకాలీన సజీవ రచనల మీద సరైన విమర్శలు సాహిత్య వికాసానికి చాలా అవసరం" అంటారు 'విమర్శ' అనే వ్యాసంలో రా.రా. "ఉత్తమ సాహిత్యానికి జన్మస్థానం సమాజ జీవితమైనట్లే దాని గమ్యస్థానం కూడా సమాజ జీవితమే" అని వారి అభిప్రాయం. సాహిత్యానికి తత్వజిజ్ఞాసకూ గమ్యం సమాజమే ; లక్ష్యం సమాజ పురోగమనమే. సకల మానవ మేధా క్రియలకూ ధ్యేయం ఉన్నత సంస్కృతీ సంపన్నమైన ఉత్తమ మానవ జీవితమే. ఉన్నత మానవ సంస్కృతీ ప్రమాణాలు నిరూపించడం, మానవ మన: ప్రపంచపు సంకుచిత స్వార్థ దుర్గాలు బ్రద్దలు కొట్టడం, నూత్న సౌందర్యలోకాల దర్శనం చేయించడం, నూతన ఆనందమయ జీవిత వ్యవస్థకు మానవ హృదయాలను పరిపక్వం చేయడం - ఇవి ఆయన దృష్టిలో ఉత్తమ సాహిత్య లక్ష్యాలు. మనిషిలోని స్వార్థచింతనను, సంకుచితభావనలను రూపుమాపి, విశాల దృక్పథంతో కొత్త ఆలోచనలను రేకెత్తించడం, మానవ హృదయాన్ని పరిపూర్ణం గావించడమే ఉత్తమ సాహిత్య లక్ష్యాలని

ఆయన అభిప్రాయం. మానవ హృదయ వికాసం, సుఖమయ జీవితం కోసం ఆయన ఎంతగానో పరితపించారు.

రా.రా. సాహిత్య విమర్శ :

"రాచమల్లు రామచంద్రారెడ్డిగారిలో నాకు నచ్చిన అంశాలు రెండు : ఆపేక్ష, శాస్త్రీయదృక్పథం. వ్యక్తుల పట్ల, సమాజం పట్ల అనితరసాధ్యమైన ఆపేక్ష ; విసుగు చెందకుండా విషయాన్ని సుబోధకంగా విడమరచి చెప్పే సుగుణం. ఆయన దృష్టిలో శాస్త్రజ్ఞానం కంటే శాస్త్రీయ దృక్పథం చాలా ముఖ్యం" అని అంటారు కుప్పిరెడ్డి పద్మనాభరెడ్డి.[3] నిజమే ఒక విషయం గురించి ఎంతో లోతుగా ఆలోచించి సూటిగా సుత్తిలేకుండా గుండెలు చీల్చినట్లు, కుండ బద్దలు కొట్టినట్లు, అర్థవంతంగా చెప్పడంలోనే ఆయనలో మార్క్సిస్ట్ భావజాలం ఎంతగా వేళ్ళూనుకుపోయిందో తెలియచేస్తుంది. ఒక విమర్శకుడిగా నిజాన్ని నిక్కచ్చిగా చెప్పడమే ఆయన ప్రత్యేకత.

ఒక రచనలో గల సమాజ జీవితాన్ని చక్కగా విమర్శించినపుడే సాహిత్యం బాగుపడుతుంది. నిజాయితీ కలిగిన విమర్శకుడు చేసే పనీ అదే. సామాజిక దృక్పథం ఎక్కువగాగల వ్యక్తిగా, నిజాయితీగల విమర్శకుడిగా సాహిత్యాన్ని విమర్శించడం ఆయనలోని కరుకైన విమర్శకున్ని బయటపెడుతుంది. అయితే రా.రా.కు నచ్చని అభిప్రాయాలను నిరసించడంలోనూ ఆయన కరుకైన విమర్శనాశైలి రచయితలను బాధపెడుతుంది. అంతమాత్రాన ఆయన శైలి అంతా ఇలానే ఉంటుంది అనుకోవడం పొరపాటే అవుతుంది.

"తెలుగు సాహిత్య విమర్శకు భావజాల పరంగానూ, వివేచనపరంగానూ పట్టిన అనేక రోగాలకు వైద్యం చేసిన డాక్టర్ రా.రా."[4] అని ఆచార్య రాచపాళెం చంద్రశేఖరరెడ్డి గారు అంటారు. సమకాలీన సజీవ రచనల మీద సరైన విమర్శలు సాహిత్య వికాసానికి చాలా అవసరం. ఈ సత్యం అందరికీ తెలిసిందే కానీ సరైన విమర్శలు మాత్రం రావడం లేదు. తమ అభిమాన రచయితల మీద పొగడ్తలు కురిపించే వ్యాసాలు తప్ప, సమకాలిక రచయితలమీద, రచనలమీద గుణదోష విచారణ చేసే శాస్త్ర సమ్మతమైన సిద్ధాంత పూర్వక, నిష్పాక్షిక విమర్శలు చాలా అరుదైనాయి అంటారు 'విమర్శ' అనే వ్యాసంలో రా.రా. ఉత్తమ సాహిత్య విమర్శలు తక్కువ అవడం వలన పాఠకులలో విచక్షణ తగ్గిపోతున్నదని ఉత్తమ సాహిత్య అభిరుచులకు బదులు అసంస్కృత హృదయుల నీచాభిరుచులే ఆదరణ, వ్యాప్తి పొందుతున్నాయని రా.రా. ఎంతగానో బాధపడ్డారు.

విమర్శకు గీటురాయి రా.రా :

తమ సాహిత్య వ్యాసాలలో గురజాడ వారి గురించి నిశితంగా చర్చించారు రా.రా. "గురజాడ మనస్తత్వంలోని విపరీత ధోరణి" అనే వ్యాసం ద్వారా గురజాడ అంతరంగాన్ని తేటతెల్లం చేశారు. గురజాడ రాసిన "మనిషి" గేయం-

"మనిషి చేసిన రాయిరప్పకి
మహిమకలదని సాగిమొక్కుతు
మనుషులంటే రాయిరప్పల కన్న కనిష్టం
గానూ చూస్తావేల బేలా ?
దేవుడెకడో దాగెనంటూ
కొండ కోనలు వెతుకులాడే వేలా ?
కన్నుతెరిచిన కానబడడో ?
మనిషి మాత్రుడియందు లేడో
యెరిగి కోరిన కరిగియీడో ముక్తి"

అనే గురజాడ వారికి మంచి ఆదర్శభావాలు ఉన్న విషయం అందరికీ తెలిసిందే అయినా కన్యాశుల్కం నాటకం ద్వారా గురజాడవారు ఏ సమస్యకూ సరైన పరిష్కారం ఇవ్వలేదని అంటారు రా.రా. వితంతు వివాహాలకు గురజాడవారు నూటికి నూరుపాళ్ళు అనుకూలమే అయినా కన్యాశుల్కం నాటకంలో ఆ సమస్యను ఎందుకలా అల్లరి పాలు చేసినాడు? గిరీశం లాంటి వాణ్ణి కథానాయకునిగా ఎందుకు సృష్టించినాడు? అలాగే 'సంస్కర్త హృదయం' అనే కథలో కూడా ఇలాంటి ప్రశ్నే సంధిస్తాడు రా.రా. నిజానికి ఈ ప్రశ్న రా.రా. పాఠకుల

BHAVAVEENA
Vol. 18, Issue. 5, May 2021
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253

UGC CARE List Group - 1 Journal
under Arts and Humanities Category

తరపున సంధించినట్లుగా తెలుస్తుంది. దానికి సమాధానంగా గురజాడ మనస్తత్వ ధోరణిలోని విపరీతానికి కారణం ఆనాటి సమాజం సర్వాంగాలలోను కుళ్ళి పోయిందని, సర్వతో ముఖమైన సంస్కరణ అవసరమని తెలిసి కూడా ఆనాటి సంస్కర్తల అసంపూర్ణ జ్ఞానం అవాస్తవిక దృక్పథం వలన ఆనాటి సంఘ సంస్కరణోద్యమాల పట్ల సానుభూతి చూపలేక పోయినాడు. ఇదే గురజాడ మనసులోని వైపరీత్యం అని, గురజాడ అంతరంగాన్ని లోతుగా విశ్లేషిస్తూ- ఆయన గొప్పతనం ఆయన రచనల్లోని జీవిత వాస్తవంలో ఉంది, విప్లవాత్మక భావనలో ఉంది, మానవతా దృక్పథంలో ఉంది, ఈ సర్వగుణాల సమగ్రతలో ఉంది అంటారు రా.రా.

సృజన పత్రిక వారు చలంపై ప్రత్యేక సంచిక ప్రకటించినపుడు దాన్ని సమీక్షిస్తూ "మహానుభావుడు చలం" అనే వ్యాసంలో 'సుమారు మూడు దశాబ్ధాల పాటు తెలుగు జాతిని తట్టి, తిట్టి, ఊపి, నిద్రలేపి బాధించి, బోధించి తన రచనల కొత్త కాంతితో కండ్లు చెదరగొట్టి కొత్త జ్ఞానంతో జీవితపు చీకటి కోణాలను వెలిగించి కొత్త జీవితానంద జ్యోతులతో కొడిగట్టిన హృదయాలను ఉద్దీపింపజేసినవాడు చలం, తెలుగు జాతికొక కొత్త జీవిత దృక్పథం ఇచ్చినవాడు, తెలుగు సాహిత్యానికి ఒక కొత్త పరమార్థం కల్పించిన వాడు, తెలుగు పాఠకులకొక కొత్త చైతన్యం కలిగించిన వాడు చలం" అని చలం గారిని చక్కగా సంభావించారు రా.రా. "తెలుగు కవిత్వానికి కొత్త సౌందర్య స్వర్గద్వారాలు తెరిచినవాడు తెలుగు వచన సాహిత్యానికున్న ఇరుకు హద్దులు బద్దలు కొట్టి, తన కథలతో, నవలలతో, మ్యూజింగ్స్‌తో, లేఖలతో, ప్రేమలేఖలతో దాన్ని ఆకాశమంత విశాలం చేసినవాడు చలం" అని చలం గొప్పతనాన్ని విశదీకరించారు రా.రా. తెలుగు సాహిత్యం మీద చలం ప్రభావం అపారంగా ఉందని సుస్పష్టం చేశారు రా.రా. చలం గురించి ఇంత గొప్పగా చెప్పిన రా.రా. చలం రచనల్లో 'పురూరవ విశిష్టమైనదే అయినా సిద్ధాంత దృష్ట్యా దాని విలువ గొప్పదే అయినా కావచ్చు కానీ, సాహిత్య దృష్ట్యా అది చాలా నికృష్టమైన రచన అని నా అభిప్రాయమంటూ' నచ్చని విషయాల గురించి తీవ్రంగానే స్పందించారు రా.రా.

అద్దేపల్లి రామమోహనరావు 'శ్రీశ్రీ కవితా ప్రస్థానం' గ్రంథాన్ని పరిశీలించి- శ్రీశ్రీ విశ్వాసాలను, అభిప్రాయాలను వదిలేసి శిల్పం మీద మాత్రమే అద్దేపల్లివారు దృష్టి సారించారని విమర్శిస్తూ, "ఆయన అజ్ఞాన కవచాన్ని ఛేదించగల ఆయుధం నా దగ్గర లేదు" అని తీవ్రస్థాయిలోనే ధ్వజమెత్తారు రా.రా. ఇది వరకే చెప్పినట్లు నచ్చని విషయాల గురించి తన అభిప్రాయం చెప్పేటపుడు ఒక్కోసారి విమర్శను దాటి రచయితను బాధ పెట్టారని తెలుస్తుంది.

బాలగంగాధర తిలక్ గారి 'అమృతం కురిసిన రాత్రి' కావ్య సంపుటిని సమీక్షిస్తూ "శ్రీశ్రీ తర్వాత ఇంత భావుకత్వం గల కవి బహుశా మనకు లేడేమో" అన్నారు రా.రా. కె.వి. రమణారెడ్డి గారి 'మహోదయం'(1999 ప్రజాసాహితి, ఫిబ్రవరి సంచిక)ను సమీక్షిస్తూ, అది ఒక 'విజ్ఞాన సర్వస్వం'గా కీర్తించారు. అయితే "రమణారెడ్డిగారి శైలే - ఒక విధంగా ఆయన కృషికి అన్యాయం చేస్తున్నది" అని విమర్శించారు.

రా.రా. కథకులకు ఒక దిశానిర్దేశం చేస్తూ కథానికా - లక్షణాలకు లక్ష్యాలుగా "అలసిన గుండెలు' కథాసంపుటి నిర్మించారు. కథ ఎన్ని మలుపులు తిరిగినా ఎన్ని సంఘటనలను తనలో ఇముడ్చుకున్న లక్ష్యం ముక్కుసూటిగా ఉండాలని ఆయన ఈ సంపుటిలో "కథానికా దాని శిల్పము" అని ఒక విస్తృతమైన వ్యాసం రాశాడు. అంతేగాక కుప్పిరెడ్డి పద్మనాభరెడ్డి రాసిన "కుట్ర" కథానికా సంపుటికి రా.రా. విపులమైన పీఠిక సమకూర్చాడు. (25-3-1982). సాహిత్యం కాలక్షేప సాధనం కావడం రా.రా. అంగీకరించడు.

ఈ విధంగా రా.రా. తన అభ్యుదయ సిద్ధాంతాలతో, ఆలోచనలతో, ఎదుటి వారు ఎంతటి వారైన తనదైన శైలితో విమర్శించడం కన్పిస్తుంది. 'పాపినేని శివశంకర్'

గారు అభిప్రాయపడినట్లు "ఇవాళ ఏ సాహిత్యాన్ని వ్యాఖ్యానించేటందుకైనా మార్క్సిజానికి ఉన్నన్ని సాధనాలు ఇంకే సాహిత్య సిద్ధాంతానికీ లేవని" "ప్రత్యేకించి తెలుగు సాహిత్యానికి మార్క్సిస్ట్ సిద్ధాంతం చేసినంత గొప్ప దోహదం ఇంకే సిద్ధాంతమూ చెయ్యలేదు. ఆ దోహద కారుల్లో మద్దుకూరి చంద్రశేఖరరావు, రాచమల్లు రామచంద్రారెడ్డి, కొడవటిగంటి కుటుంబరావు, శ్రీశ్రీ, కె.వి. రమణారెడ్డి,లతో పాటు త్రిపురనేని మధుసూదన రావు మొదలైన మేధావులు ఉన్నారని," "ఈ సిద్ధాంతాల వల్ల మార్క్సిస్టు కవులు, రచయితలు అంతకుముందు తెలుగు సాహిత్యంలో స్పృశించని ఎన్నో కోణాల్ని వెలుగు లోకి తెచ్చారన్నారు."

సాహిత్య ప్రక్రియ ఏదైనా సరే దాన్ని తన విమర్శనా పరిధిలోకి తెచ్చుకొని తనదైన శైలిలో విమర్శించడం ఒక్క రా.రాకే సొంతం. తన అభిప్రాయం వ్యక్తీకరించడానికి తనకొక వేదిక కావాలని తపనపడి 'యుగసాహితి' మిత్రులతో కలిసి 'సంవేదన' అనే త్రైమాసిక పత్రికను ప్రారంభించి ఏడు సంచికల వరకు నెట్టుకు వచ్చారు. "ఉత్తమ సృజనాత్మక రచయితగా, సాహిత్య విమర్శకుడిగా, సంపాదకుడిగా, మేధావిగా, అనువాద కుడిగా బహుముఖ ప్రజ్ఞావంతులుగా" రా.రా అందరికి ఆదర్శనీయులు, చిరస్మరణీయులు. సాహిత్యానికి, సమాజానికి విడదీయరాని సంబంధం ఉంటుంది. అలగే కవి అయినా, రచయిత అయినా సంఘజీవిగా జీవితం సాగిస్తాడు. కనుక అతనిపై సమకాలీన సమాజ ప్రభావం ప్రసరించుట సహజం కనుక రా.రా గారు కూడా సమాజంలో అపుడు వస్తున్న మార్పులకు అనుగుణంగా మార్క్సిజం వైపు దృష్టి మరల్చడం రాయలసీమ సాహితీ విమర్శలో పెనుమార్పులు తీసుకురావడానికి దోహద పడింది.

ఆధార గ్రంథాలు :

1. కంభంపాటి సత్యనారాయణ : గతితార్కిక భౌతికవాదం.
2. సి నా రె-పుట: అభ్యుదయకవిత్వోద్యమము :ఆధునికాంధ్రకవిత్వము, సంప్రదాయములు: ప్రయోగములు-పుట:555
3. కుప్పిరెడ్డి పద్మనాభరెడ్డి : సాహిత్య వ్యాసాలు : పరిచయం : పుట -7
4. ఆచార్య రాచపాళెం చంద్రశేఖరరెడ్డి : సాహిత్య విమర్శ శైలి : చర్చ -62
5. పాపినేని శివశంకర్- నిశాంత-సాహిత్య, తాత్విక వ్యాసాలు - 117,118.